วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2569
Journal of Educational Review Faculty of Educational in MCU Vol. 13 No. 1 (January-April) 2026
ISSN: 2673-0030 (Online) https://so02.tci-thaijo.org/index.php/EDMCU

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรี

DEVELOPMENT OF ONLINE LESSONS BASED ON CONTENT-BASED INSTRUCTION TO ENHANCE ENGLISH COMMUNICATION ABILITY IN THE TOURISM BUSINESS AMONG LEARNERS IN KANCHANABURI

[1]วราพร ทองจีน Waraporn Tongjean [2]สุทธิมา วันเพ็ง Sutthima Wanpeng
[1, 2]มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Thailand
Corresponding Author E-mail: sutthima_w@rmutp.ac.th

Article Received: October 17, 2025. Revised: April 19, 2026. Accepted: April 21, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว และ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียน ก่อนและหลังการทดลอง โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ คนในชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยนักเรียน พนักงาน/เจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 277 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา และแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว และมีสถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 6 บทเรียน ในแต่ละบทเรียนประกอบด้วยกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน สำนวนภาษา คำศัพท์ในบริบท บทอ่าน และแบบฝึกหัดประกอบ และบทเรียนมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (75/75) มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 78.99/81.71 2) ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การสอนแบบเน้นเนื้อหา, ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ, บทเรียนออนไลน์

Abstract

This study aimed 1) to develop and evaluate the effectiveness of online lessons based on content-based instruction (CBI) to enhance English communication ability in the tourism business, and 2) to compare learners' English communication ability in the tourism business before and after using the CBI-based online lessons. The sample group in the research consisted of people in the Kanchanaburi community, including students, staff/officials, and tourism entrepreneurs, totaling 277 participants. The research instruments were the CBI-based online lessons and an English communication ability test for the tourism business. Data were analyzed using the mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed that 1) the developed CBI-based online lessons comprised six units, each including a warm-up activity, language focus, vocabulary in context, reading, and exercises, and the lessons' effectiveness exceeded the established standard of 75/75, achieving 78.99/81.71; and 2) the experimental group's English communication ability in the tourism business significantly improved at the .05 level.

Keywords: Content-Based Instruction, English Communication Ability, Online Lessons

บทนำ

ภาษาอังกฤษถือเป็นทักษะที่มีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศไทยซึ่งนับว่าการท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Tourism Authority of Thailand, 2021) จังหวัดกาญจนบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ มีชื่อเสียงในเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ซึ่งมีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ การพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษของบุคลากรและผู้เรียนในภาคธุรกิจการท่องเที่ยวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพการบริการและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในประเทศไทยสะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรด้านการท่องเที่ยวจำนวนมากยังขาดความมั่นใจและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเชิงธุรกิจ ตัวอย่างเช่น การวิจัยของสุพรรณี มณีอินทร์ (2562) พบว่า พนักงานโรงแรมในจังหวัดมีทักษะภาษาอังกฤษต่ำกว่าที่อุตสาหกรรมกำหนด โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูด ขณะที่ นิธินาถ ศรีสวัสดิ์ (2563) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในธุรกิจการโรงแรม พบว่า ผู้เรียนมีความต้องการเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงมากกว่าหลักสูตรทั่วไป อีกทั้ง วชิรวิทย์ สุขเกษม และคณะ (2564) ได้พบว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคกลางยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่ต้องการฝึกทักษะเชิงปฏิบัติและเชื่อมโยงกับบริบทท้องถิ่น

ในส่วนของความต้องการจำเพาะของบุคลากรและผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรีจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริงที่หลากหลาย เช่น การต้อนรับและบริการนักท่องเที่ยวการอธิบายข้อมูลทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ การเจรจาเชิงธุรกิจ และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากภาษาอังกฤษทั่วไป (พรทิพย์ ศรีวงศ์, 2561) โดยเฉพาะทักษะย่อยด้านภาษา ได้แก่ การใช้คำศัพท์ และสำนวนภาษาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อให้สื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Namtapi, 2022) รวมทั้งทักษะการสนทนาที่เป็นหัวใจหลักของการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว โดยงานวิจัยของณัฐกานต์ วัฒนศรี (2561) พบว่า การฝึกสนทนาเชิงสถานการณ์ เช่น การต้อนรับ การให้ข้อมูล และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าช่วยเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมาก ขณะเดียวกัน ทักษะการอ่านก็เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำความเข้าใจโบรชัวร์ เมนูอาหาร คู่มือท่องเที่ยว และสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ซึ่งสนับสนุนการสื่อสารเชิงข้อมูลและการบริการที่ถูกต้องแม่นยำ (อรุณี ศิริวัฒน์, 2562)

แม้ว่าการเรียนรู้ผ่านสื่อดิจิทัลและบทเรียนออนไลน์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น แต่การประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยยังมีข้อจำกัด งานวิจัยของปรางทิพย์ แก้วประเสริฐ (2564) พบว่า บทเรียนออนไลน์ช่วยพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้จริงหากออกแบบโดยบูรณาการ

สถานการณ์จำลอง แต่ยังมีปัญหาเรื่องแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่นเดียวกับสมชาย พิริยะ (2565) ที่พบว่า ผู้ประกอบการท่องเที่ยวท้องถิ่นยังขาดแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ที่ตอบโจทย์บริบทการทำงาน

ในขณะเดียวกัน แนวคิดการสอนแบบเน้นเนื้อหา (Content-Based Instruction: CBI) ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนที่ต้องใช้ภาษาในงานวิชาชีพ เนื่องจากมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาพร้อมกับการเรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขาอาชีพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการและสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริงได้ (Coyle, Hood, and Marsh, 2010) และสำหรับผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรี การใช้แนวคิดดังกล่าวจะช่วยให้การเรียนภาษาอังกฤษเชื่อมโยงกับบริบทการท่องเที่ยวจริงของพื้นที่ เช่น การสื่อสารกับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม และการบริการด้านโรงแรมหรือร้านอาหาร ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะการสื่อสารเฉพาะด้าน เรียนรู้คำศัพท์ สำนวนภาษา ที่สามารถนำไปใช้ในงานได้จริง

เมื่อศึกษาข้อดีของบทเรียนออนไลน์และแนวคิดการสอนแบบเน้นเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรี เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐานการวิจัย

1. บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวสำหรับผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 75/75
2. ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหามีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ คนในชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งสิ้น 816,132 คน ทั้งนี้เป็นบุคคลที่สนใจเรียนหรือประกอบอาชีพที่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษในการให้บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในจังหวัดกาญจนบุรี โดยมุ่งเน้นไปที่บุคคลที่อาศัยหรือทำงานอยู่ใน 6 แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด ได้แก่ 1) น้ำตกเอเราวัณ 2) วัดถ้ำพุหว้า 3) ถ้ากระแซ 4) สะพานข้ามแม่น้ำแคว 5) ด่านเจดีย์สามองค์ และ 6) สะพานมอญ ประชากรกลุ่มนี้ถือว่ามีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับบริบทของงานวิจัย เนื่องจากมีโอกาส

สูงที่จะต้องใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยว การปฏิบัติงาน และมีแนวโน้มที่จะได้รับประโยชน์โดยตรงจากการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษผ่านบทเรียนออนไลน์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ คนในชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งประกอบด้วย นักเรียน (สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นขั้นต่ำ) พนักงาน/เจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยคัดเลือกจากผู้ที่อาศัยหรือทำงานอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ 6 แห่งของจังหวัด สำหรับวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 277 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการสื่อสารภาษาอังกฤษ 2) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบทเรียนออนไลน์และการหาคุณภาพของบทเรียน 3) คัดเลือกเนื้อหาที่จะใช้ในบทเรียนออนไลน์ จากกรอบเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว 4) สร้างบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา จำนวน 6 บท (ตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ 6 แหล่ง ได้แก่ Lesson 1: Erawan Waterfall Lesson 2: Wat Tham Phu Wa Lesson 3: Krasae Cave Lesson 4: River Kwai Bridge Lesson 5: Three Pagodas Pass และ Lesson 6: Mon Bridge แต่ละบทเรียนประกอบไปด้วย กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-up Activity) สำนวนภาษา (Language Focus) บทสนทนา (Conversations) คำศัพท์ (Vocabulary in Context) บทอ่าน (Reading) และแบบฝึกหัดประกอบ และ 5) นำบทเรียนออนไลน์ทั้ง 6 บทเรียน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องในการใช้ภาษา โดยมีค่า IOC เท่ากับ 0.91 และไม่มีข้อใดน้อยกว่า 0.67 แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ 6) นำบทเรียนออนไลน์ที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ไปทดลองใช้กับผู้เรียนจำนวน 15 คน ที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมของบทเรียนออนไลน์ และนำมาปรับแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว การสร้างและวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดเนื้อหาในการสร้างแบบทดสอบ 2) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว จำนวน 60 ข้อ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อสอบการฟัง 30 ข้อ คำศัพท์ 15 ข้อ และการอ่าน 15 ข้อ ใช้ระยะเวลาในการทำข้อสอบ 2 ชั่วโมง 3) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความถูกต้องในการใช้ภาษา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ 4) แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 หลังจากปรับปรุงแก้ไขข้อสอบตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่มีความใกล้เคียง กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน พบว่าข้อสอบฉบับดังกล่าว มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.28 – 0.95 มีค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.61 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตามสูตรของ KR-20 = 0.89 ซึ่งหมายความว่าแบบทดสอบ ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองวิจัยเป็นระยะเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยทดลองใช้บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา จำนวน 6 บทเรียน ตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ 6 แหล่ง ได้แก่ Lesson 1: Erawan Waterfall Lesson 2: Wat Tham Phu Wa Lesson 3: Krasae Cave Lesson 4: River Kwai

Bridge Lesson 5: Three Pagodas Pass และ Lesson 6: Mon Bridge กับผู้เรียน 277 คน โดยผู้เรียนต้องทำแบบทดสอบก่อนเรียน ก่อนเริ่มเรียนบทเรียนออนไลน์

3.2 เมื่อผู้เรียนเรียนครบ 6 บทเรียน ผู้วิจัยประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว จำนวน 60 ข้อ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75

4.2 การหาคุณภาพของบทเรียนออนไลน์ ใช้สถิติค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC)

4.3 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ใช้สถิติ ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC) ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น

4.4 การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

4.5 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของกลุ่มทดลอง ที่เรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ Dependent Sample T-Test ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรี บทเรียนที่พัฒนาขึ้นมีจำนวน 6 บท ประกอบด้วย Lesson 1: Erawan Waterfall Lesson 2: Wat Tham Phu Wa Lesson 3: Krasae Cave Lesson 4: River Kwai Bridge Lesson 5: Three Pagodas Pass และ Lesson 6: Mon Bridge โดยแต่ละบทเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-up Activity) สำนวนภาษา (Language Focus) บทสนทนา (Conversations) คำศัพท์ (Vocabulary in Context) และบทอ่าน (Reading) และแบบฝึกหัดประกอบ

ผู้วิจัยดำเนินการหาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 โดยนำคะแนนการทำแบบฝึกหัดทั้ง 6 บทเรียน ของผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 277 คน มาวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1 แต่ละบทเรียนจะมีคะแนนแบบฝึกหัด 44 คะแนน

ตารางที่ 1 คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดบทเรียนออนไลน์ทั้ง 6 บทเรียน

บทเรียนที่	ชื่อบทเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ
Lesson 1	Erawan Waterfall	44	35.48	80.63
Lesson 2	Wat Tham Phu Wa	44	35.49	80.65
Lesson 3	Krasae Cave	44	35.65	81.02

Lesson 4	River Kwai Bridge	44	33.88	77.00
Lesson 5	Three Pagodas Pass	44	34.43	78.25
Lesson 6	Mon Bridge	44	33.34	75.77
ภาพรวม		**264**	**208.27**	**78.89**

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 277 คน มีคะแนนรวมจากการทำแบบฝึกหัดทั้ง 6 บทเรียน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 208.27 จากคะแนนเต็ม 264 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.99 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 (E1/E2) โดย E1 คือคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดทั้ง 6 บทเรียน คิดเป็นร้อยละ 78.99 โดยคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนทั้ง 6 บทเรียนมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้ง 6 บทเรียน

ตารางที่ 2 คะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

ด้าน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ
การฟัง (Listening)	30	24.28	80.93
คำศัพท์ (Vocabulary)	15	11.69	77.93
การอ่าน (Reading)	15	13.06	87.06
รวม	**60**	**49.03**	**81.71**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 277 คน มีคะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน เป็นคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 49.03 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.71 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 (E1/E2) โดย E2 คือคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.71โดยคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านของผู้เรียน มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบที แบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent Sample t-test) สรุปผลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การเปรียบเทียบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	277	30.60	17.720	17.214*	.00
หลังเรียน	277	49.03	8.057		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คะแนนสอบเฉลี่ยก่อนเรียน คือ 30.60 และ คะแนนสอบเฉลี่ยหลังเรียน คือ 49.03 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนด้านการฟัง ด้านคำศัพท์ และด้านการอ่าน วิเคราะห์โดยใช้สถิติการทดสอบที แบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent Sample t-test) สรุปผลรายด้านได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ด้านการฟัง ด้านคำศัพท์ และด้านการอ่าน ก่อนเรียนและหลังเรียน

ด้าน	n	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
การฟัง (Listening)					
ก่อนเรียน	277	16.01	9.079	15.066*	.00
หลังเรียน	277	24.28	3.955		
คำศัพท์ (Vocabulary)					
ก่อนเรียน	277	6.88	4.652	16.396*	.00
หลังเรียน	277	11.69	2.838		
การอ่าน (Reading)					
ก่อนเรียน	277	7.72	5.131	16.473*	.00
หลังเรียน	277	13.06	2.668		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียน ด้านการฟัง ด้านคำศัพท์ และด้านการอ่าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนสอบเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนรายด้านดังนี้ คือ ด้านการฟัง คะแนนสอบเฉลี่ยก่อนเรียน คือ 16.01 คะแนนสอบเฉลี่ยหลังเรียน คือ 24.28 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ด้านคำศัพท์ คะแนนสอบเฉลี่ยก่อนเรียน คือ 6.88 คะแนนสอบเฉลี่ยหลังเรียน คือ 11.69 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน และด้านการอ่าน คะแนนสอบเฉลี่ยก่อนเรียน คือ 7.72 คะแนนสอบเฉลี่ยหลังเรียน คือ 13.06 จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยว และได้นำไปทดลองกับผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างแล้ว สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ 2) การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในครั้งนี้มีจุดเด่นที่สำคัญประการแรก คือ เนื้อหาครอบคลุมความรู้ด้านภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยวและความรู้ท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ น้ำตกเอราวัณ วัดถ้ำพุหว้า ถ้ำกระแซ สะพานข้ามแม่น้ำแคว ด่านเจดีย์สามองค์ และสะพานมอญ บทเรียนทั้ง 6 บทนี้สะท้อนแนวคิดการสอนแบบเน้นเนื้อหา (Content-Based Instruction: CBI) ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในบริบทจริง เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง (Stoller, 2002; Lyster, 2017) จุดเด่นประการที่สอง คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสื่อประกอบครบถ้วน บทเรียนออนไลน์ประกอบด้วยกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-up Activity) การเรียนรู้สำนวนภาษา (Language Focus) บทสนทนา (Conversations) คำศัพท์ในบริบท (Vocabulary in Context) บทอ่าน (Reading) และแบบฝึกหัดประกอบ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น รูปภาพ คลิปเสียงการออกเสียงคำและประโยค วิดีโอการสนทนา และคลิปเสียงบทอ่าน ทั้งหมดนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกภาษาและนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ของการให้บริการนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ การออกแบบบทเรียนสอดคล้องกับหลักการเรียนรู้ออนไลน์ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมดิจิทัล สนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยผลการวิจัยในประเทศยืนยันว่าแนวทางการสอนแบบเน้นเนื้อหาช่วยพัฒนาทั้งทักษะภาษาและความรู้ด้านการท่องเที่ยว ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เชิงลึกและใช้ภาษาเป็นเครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จุฑามาศ ศรีสมบัติ, 2563; กานต์สินี แซ่ลิ้ม, 2565) อย่างไรก็ตาม การวิจัยพบข้อจำกัดจากพื้นฐานภาษาที่ต่างกันของผู้เรียนจึงควรเพิ่มเวลาเรียนและขยายบทเรียนให้ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อเพิ่มโอกาสเรียนรู้ในบริบทจริงที่หลากหลายยิ่งขึ้น

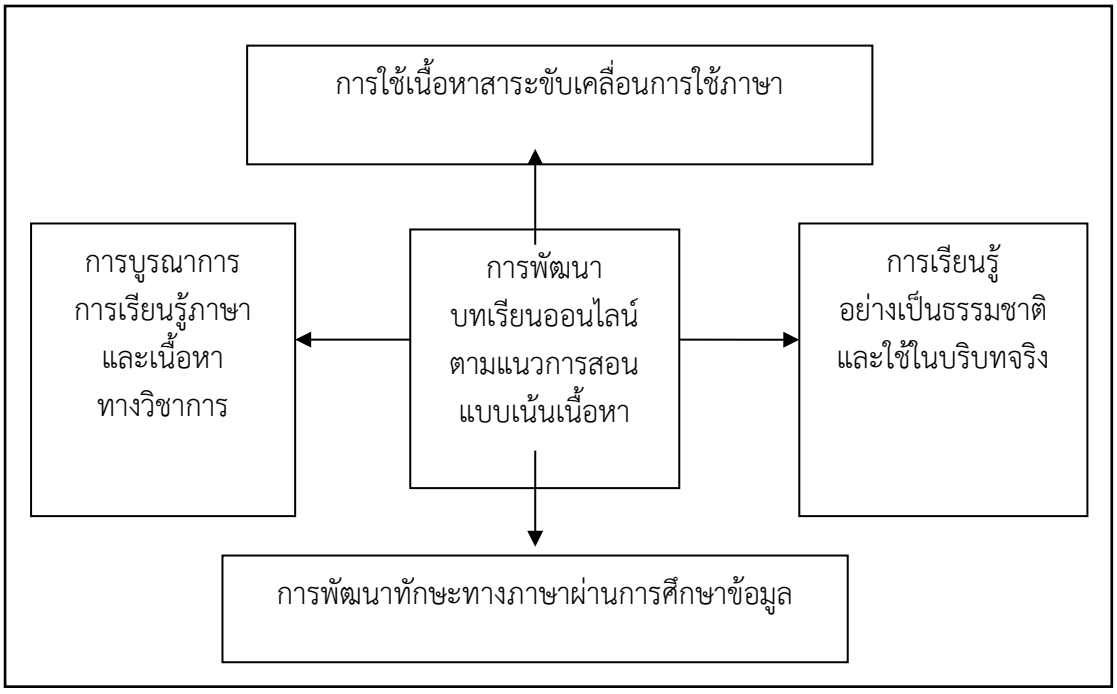
2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนในจังหวัดกาญจนบุรีก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา ผู้วิจัยพบว่า ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนหลังเรียนบทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีคะแนนสอบเฉลี่ยก่อนเรียน คือ 30.60 และคะแนนสอบเฉลี่ยหลังเรียน คือ 49.03 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยพิจารณาคะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวของผู้เรียนแยกตามรายด้าน คือ ด้านการฟัง ด้านคำศัพท์ และด้านการอ่าน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของทุกด้านสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการทดลองข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา มีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวสูงขึ้นหลังการทดลองทั้งในภาพรวมและแยกความสามารถตามรายด้าน สามารถสันนิษฐานได้ว่า บทเรียนออนไลน์ตามแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหามีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับคำอธิบายของนักวิชาการหลายท่าน ระบุไว้ว่า การสอนแบบเน้นเนื้อหา เป็นแนวทางที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาโดยอาศัยเนื้อหาวิชาการเป็นพื้นฐาน ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งและเกิดการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม เข้าใจทางภาษาและสามารถใช้ภาษาในบริบทที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงผ่านการเรียนรู้เนื้อหาที่มีความหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นิรมล ศรีสวัสดิ์, 2564; สมศรี วัฒนากร, 2562; พรรณี ลีกิจวัฒนะ, 2560; Cammarata and Tedick, 2012) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lee, Lee and Lo (2023) กมลวรรณ ศรีสุข (2561) และ สุธาสินี แก้วกาญจน์ (2562) พบว่าผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษแบบเน้นเนื้อหา สามารถเชื่อมโยงความรู้ด้านภาษากับการปฏิบัติจริง เสริมสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ พัฒนาทักษะทางภาษาให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาเชิงวิชาการและ

พัฒนาภาษาได้อย่างมีความหมาย ซึ่ง กฤตยา ภู่วิทยา (2563) ชี้ว่า การเรียนภาษาอังกฤษแบบเน้นเนื้อหาช่วยพัฒนาคำศัพท์ธุรกิจ การสื่อสารเชิงวิชาชีพ และทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ ขณะที่ Cimermanová (2020) พบว่า ผู้เรียนในชั้นเรียนบูรณาการเนื้อหามีคลังคำศัพท์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน สะท้อนว่าการเรียนภาษาผ่านสาระจริงส่งเสริมการใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้วิจัยครั้งนี้ คือ การนำแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา (content-based instruction) มาใช้ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แนวคิดดังกล่าวมีหลักการสำคัญหลายประการที่ส่งผลเชิงบวก ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ของแนวคิดการสอนแบบเน้นเนื้อหาที่นำมาใช้พัฒนาบทเรียนออนไลน์

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ของแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหาที่นำมาใช้พัฒนาบทเรียนออนไลน์ สามารถสรุปองค์ประกอบหลักของแนวการสอนแบบเน้นเนื้อหา ได้ดังนี้

1. การใช้เนื้อหาสาระขับเคลื่อนการใช้ภาษา เนื้อหาวิชาการ (Content) ทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อทำความเข้าใจและสื่อสาร ผู้เรียนไม่ได้เรียนภาษาแยกจากเนื้อหา แต่เรียนรู้ผ่านการใช้ภาษาในบริบทของเนื้อหานั้น ๆ ทำให้การใช้ภาษามีความหมายและสัมพันธ์กับสถานการณ์จริง

2. การบูรณาการการเรียนรู้ภาษาและเนื้อหาทางวิชาการ การสอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาวิชา โดยผ่านการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมทั้งทักษะทางภาษา (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ควบคู่ไปกับการพัฒนาองค์ความรู้ในเนื้อหาวิชา

3. การเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติและใช้ในบริบทจริง ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ทำให้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีความหมายและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้จากเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง

4. การพัฒนาทักษะทางภาษาผ่านการศึกษาข้อมูล ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะภาษาเชิงลึก โดยเรียนรู้คำศัพท์ โครงสร้างภาษา และการใช้สำนวนภาษาตามวัตถุประสงค์เฉพาะของเนื้อหานั้นๆ

สรุปได้ว่า องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านธุรกิจการท่องเที่ยวให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ควรเพิ่มบทเรียนที่ครอบคลุมทั้งแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและแหล่งชุมชน เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

1.2 ควรพัฒนาเนื้อหาออนไลน์ให้สอดคล้องกับกรอบ CEFR โดยกำหนดระดับภาษา ภาระงาน คำศัพท์ สำนวน โครงสร้าง และแบบฝึกหัดอย่างเหมาะสม

1.3 ควรขยายบริบทการเรียนรู้ให้ครอบคลุมงานบริการและธุรกิจการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น โรงแรม การเดินทาง ร้านอาหาร ไกด์ ร้านค้าชุมชน สุขภาพ วัฒนธรรม ช่องทางออนไลน์ รวมถึงสถานการณ์ร้องเรียนและความปลอดภัย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาบทเรียนออนไลน์ในพื้นที่จังหวัดหรือภูมิภาคอื่น ศึกษาความแตกต่างเชิงบริบท ระดับภาษา และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว

2.2 ควรเพิ่มจำนวนเนื้อหาและขยายเวลาเรียนรู้เพื่อรองรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

2.3 ศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม เช่น ความยาวของบทสนทนา ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม ความพึงพอใจ ความรู้ด้านการท่องเที่ยว และความพร้อมในการทำงาน

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ ศรีสุข. (2561). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบเน้นเนื้อหาสำหรับนักศึกษาสาขาการท่องเที่ยว. วารสารวิชาการครุศาสตร์, 10(2), 55–68.

กฤตยา ภู่วิทยาพร. (2563). ผลของการสอนภาษาอังกฤษแบบเน้นเนื้อหาที่มีต่อความสามารถทางการสื่อสารของนักศึกษาบริหารธุรกิจ. วารสารบริหารธุรกิจไทย, 8(1), 45–60.

กานต์สินี แซ่ลิ้ม. (2565). แนวทางการสอนภาษาอังกฤษผ่านเนื้อหาสาระเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร. นครปฐม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฑามาศ ศรีสมบัติ. (2563). การออกแบบบทเรียนออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐกานต์ วัฒนศรี. (2561). ผลของการใช้บทสนทนาเชิงสถานการณ์ต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วารสารวิชาการครุศาสตร์, 19(2), 89–103.

นิธินาถ ศรีสวัสดิ์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในธุรกิจการโรงแรม. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(1), 89–105.

นิรมล ศรีสวัสดิ์. (2564). การบูรณาการภาษาและเนื้อหาในการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปรางทิพย์ แก้วประเสริฐ. (2564). ผลของการใช้บทเรียนออนไลน์ที่บูรณาการสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ. วารสารวิชาการครุศาสตร์, 18(2), 55–70.

พรทิพย์ ศรีวงศ์. (2561). ความต้องการใช้ภาษาอังกฤษของมัคคุเทศก์ในธุรกิจการท่องเที่ยว. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25(1), 101–118.

พรรณี ลีกิจวัฒนะ. (2560). การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบเน้นเนื้อหา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วชิรวิทย์ สุขเกษม, และคณะ. (2564). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคกลาง: ปัญหาและแนวทางแก้ไข. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 12(3), 77–92.

สมชาย พิริยะ. (2565). การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการท่องเที่ยวท้องถิ่น. วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 42(2), 67–84.

สมศรี วัฒนากร. (2562). การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยใช้แนวคิด Content-Based Instruction. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุธาสินี แก้วกาญจน์. (2562). การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบเน้นเนื้อหาสำหรับนักศึกษาวิทยาศาสตร์. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 21(3), 112–126.

สุพรรณี มณีอินทร์. (2562). การสำรวจความต้องการภาษาอังกฤษของพนักงานโรงแรมในจังหวัดท่องเที่ยว. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, 14(2), 45–60.

อรุณี ศิริวัฒน์. (2562). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวของนักศึกษาสาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 11(1), 101–115.

Cammarata, L. and Tedick, D. J. (2012). Balancing Content and Language in Instruction: The Experience of Immersion Teachers. Modern Language Journal, 96(2), 251–269.

Cimermanová, I. (2020). Meta-analysis of studies on the acquisition of receptive skills and vocabulary in CLIL. Journal of Language and Cultural Education, 8(1), 30–52.

Coyle, D., Hood, P. and Marsh, D. (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge University Press.

Lee, J. H., Lee, H. and Lo, Y. Y. (2023). Effects of EMI–CLIL on secondary-level students' English learning: A multilevel meta-analysis. Studies in Second Language Learning and Teaching, 13(2), 317–345.

Lyster, R. (2017). Content-Based Language Teaching. New York: Routledge.

Namtapi, I. (2022). Needs Analysis of English for Specific Purposes for Tourism Personnel in Ayutthaya. LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network, 15(1), 409-439.

Stoller, F. L. (2002). Content-Based Instruction: A Shell for Language Teaching or a Framework for Strategic Language and Content Learning? TESOL Quarterly, 36(2), 261–273.

Tourism Authority of Thailand. (2021). Tourism statistics report. Bangkok: TAT.